

Antiquariaat Schuhmacher

Sedert 1952

Wilma Schuhmacher & Max Schuhmacher †

Gelderschekade 107, 1011 EM Amsterdam, telefoon +31(0)20 6221604

e-mail: schuhmacher@xs4all.nl site: in aanbouw

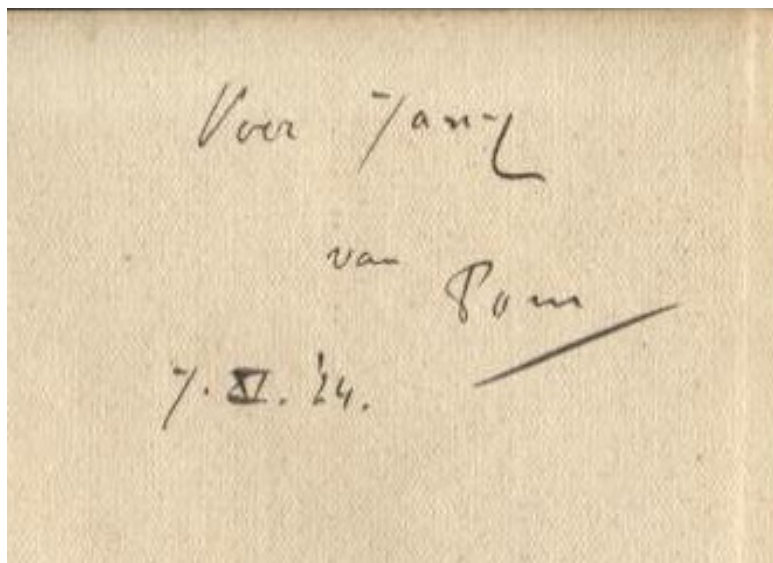
Bank: ABN-Amro nr. 54 53 10 342 – ING nr. 38 88 01

Openingstijden:

Maandag en Dinsdag, Donderdag en Vrijdag 9 – 16.30 uur & op afspraak

VRIENDSCHAP

Als laatste doe/deed ik Nijhoff (ik schreef al de Vriendschapsvlugschriften achter elkaar – Mark, de uitvoerder, is er alleen meteen na 't weekend).

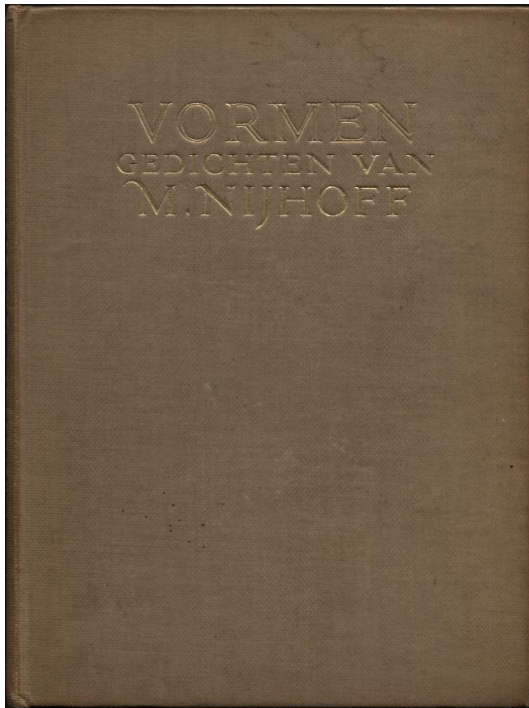

Bij deze grote dichter is mijn gebrek aan affiniteit met de mens kennelijk een hinderpaal. Mijn betrokkenheid bij de Forumperiode – antifascistisch als deze was – waar ik meteen na de oorlog in dook – maakte dat ik hem een outsider vond.

Terwijl ik me nu eigenlijk niet te veel aantrek van het leven van de artist – wat mij betreft zijn enkele velletjes met feiten voldoende, of graag een gecommuniceerde briefuitgave zoals Gerrit Borgers die maakte van Van Ostaijen en daarin de feiten neerlegde zonder al of niet foutieve interpretaties. Ik vond Nijhoff gewoon niet aardig omdat Du Perron dat ook vond. Vergeef me – ik was toen 18, kwam net uit het verzet, waar ik voornamelijk in ging vanwege de kinderen. Ik had mijn eigen Anne Frank – een klein jongetje dat John Jack heette, kind - zoals ik - in een gezelschap van alleen maar grote mensen. Al was hij vele jaren jonger, rond 6 of 7 toen ik ± 14-15 was. We wisten het beiden toen we afscheid namen – de moeder ging vrijwillig met hem naar de vader toe. Kinderen weten die dingen. Het verzet speelde de laatste dagen ook weer een grotere rol. Het boekje over het Trommeltje van Tante Els (e Berg) is eindelijk uit en ik ontmoette de zoon van Geert Lubberhuizen – die dit uitgegeven heeft.

Mijn moeder Doortje Schuhmacher redde dat trommeltje – zoals zij ook – gewaarschuwd door de schilder Ton Meyer, wonend in hetzelfde huis – schilderijen redde. De schilderijen gaf ik uit moeders naam aan het Joods Historisch Museum (Judith Belinfante en Max droegen ze de trap af), het Trommeltje berust nog bij mij. Met mijn dood zal ook dit het huis verlaten – ik hield van Tante Els.

Wat heeft dit met Nijhoff te maken – ook hij was goed – van hem zijn ook teksten gedurende de oorlog, zelfs door Werkman, uitgegeven. Dat was het dus niet. Pas later – toen ik Nijhoff, als eerste denk ik, in 1963 tekst vergeleek, kwam het ontzag, het respect voor diens ongelofelijke vakmanschap en tevens de pret om te zien hoe hij steeds zijn teksten probeerde te verbeteren – en soms terugkeerde op zijn schreden – kwaliteitsbewust als hij was. Ook als vertaler – Euripides, Shakespeare – is hij geweldig. Ik koos, vanwege de symmetrie, een opdracht van hem aan Jany (Roland Holst). Ik had er ook een aan Bloem kunnen kiezen, maar vond dit leuker. Ook opdrachten aan Jany komen niet zo heel veel voor – opdrachten aan Bloem (zijn bibliotheek is op een veiling geweest – nadat Leiden daar eerst uit gekozen had) zie je – denk ik – wat vaker. Bloem zelf was niet 100% ‘goed’ – zijn flirt met de NSB is bekend – maar zoveel vertedering opwekkend, dat iedereen (ook vader – Wim Schuhmacher en zo) zei ‘ach, dat is Jacques’. Hij is mogelijk minder perfect als dichter – er zitten in diens werk lelijke zinnen/regels, na iets wat adembenemend is. Voor mij is Nijhoff de dichter van ‘zingend en zonder herinnering ...’ dat niet in deze bundel staat.

Nijhoff, M. – Vormen, Gedichten.
Bussum, C.A.J. van Dishoeck MCMXXIV
(1924); 1ste druk; omslagontwerp: J. van
Krimpen; letter: Antiqua; lichtbruin buckram met
belettering in goud; met **opdracht**, in inkt op
schutblad, van Pom [M. Nijhoff] aan Jany
[A. Roland Holst]:
‘Voor Jany | van | Pom | 7. XI. ’24.’
€ 650,-